

MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL

MUZYCZNA PODRÓŻ
ŚLADAMI GRÜNEBERGÓW

§

GRÜNEBERGOWIE – SPUŚCIZNA RODU SŁYNNYCH ORGANMISTRZÓW Z POMORZA

W środę 7 czerwca 2023 roku (godz. 16.00) w Studiu Koncertowym im. Jana Szyrockiego Polskiego Radia Szczecin SA odbędzie się sympozjum GRÜNEBERGOWIE – SPUŚCIZNA RODU SŁYNNYCH ORGANMISTRZÓW Z POMORZA. W założeniach organizatora przedsięwzięcia – STOWARZYSZENIA PIERWSZORZĘDNYCH INICJATYW (SPI) seminarium to będzie prologiem Międzynarodowego Festiwalu MUZYCZNA PODRÓŻ ŚLADAMI GRÜNEBERGÓW.

W ramach wydarzenia zaplanowano realizację koncertów prowadzonych w świątyniach, w których działały przed laty lub istnieją obecnie sprawne organy Grünebergów, albo w miejscach, gdzie instrumenty odgrywają teraz rolę przysłowiowych atrap, „zdobiących” wnętrza wielu zabytkowych obiektów.

Pierwsze dwa czerwcowe koncerty, organizowane w ramach Międzynarodowego Festiwalu „Muzyczna podróż śladami Grünebergów”, odbędą się w bazylice archikatedralnej pw. św. Jakuba Apostoła w Szczecinie (7.06.2023, godz. 19.30) oraz w parafii pw. św. Piotra Apostoła w Międzyzdrojach (29.06.2023, godz. 19.00).

W Szczecinie (w trakcie koncertu organizowanego z okazji 195. rocznicy urodzin Barnima Grüneberga) wystąpią prof. Bogdan Narloch (organy), Kwintet Karola Nasiłowskiego i Szczeciński Chór Katedralny pd. Grzegorza Handkego. W Międzyzdrojach natomiast (podczas muzycznego spotkania przygotowanego w hołdzie Profesorowi Janowi Szyrockiemu – Artyście, który odkrył nadbałtycki kurort dla światowej chóralistyki) publiczność oklaskiwać będzie m.in. prof. Sylwię Burnicką-Kalischewską (sopran), a także Chór Męski „Słowiki 60” im. Jana Szyrockiego pd. prof. Ryszarda Handkego.

Inicjator festiwalu – SPI (w celu potwierdzenia słuszności tego typu działania) przeprowadził w roku 2022 pierwszą, pilotażową odsłonę imprezy w Szczecinie, Konarzewie i Płotach. Doświadczenie to utwierdziło pomysłodawcę w tym, że tego typu wydarzenia mogą uaktywnić lokalne społeczności, które podejmą się prób ratowania cennych zabytków regionu.

W zamyśle zarządu organizacji, trwające przez kolejne lata imprezy odbywać się będą na zasadzie „wędrujących” eventów artystycznych, organizowanych śladami rozrzuconych w różnych zakątkach świata grünebergowskich organów, boć arcydzieła z rodzinnych fabryk organmistrzów (ok. 1000 sztuk) wyjeżdżały z Białogardu, Szczecina i Szczecina-Zdrojów w świat, np. do Afryki Południowej, Islandii, Meklemburgii, na Pomorze i do Rosji.

Podróż ta objęłaby w przyszłości miejsca, w których prowadzono też renowację, rozbudowę i unowocześnianie istniejących eksponatów (np. w szczecińskiej bazylice archikatedralnej św. Jakuba Apostoła oraz w konkatedrze Najświętszej Marii Panny, św. Jana Chrzyciela i św. Faustyna biskupa w Kamieniu Pomorskim, a także w kościele katedralnym św. Trójcy w Lipawie na Łotwie). Lipawskie organy były przez długie lata największym na świecie instrumentem z mechaniczną trakturą (cztery manualy, 131 rejestrów i 7 tys. piszczałek).

Na początek, trasa festiwalu wieść będzie do nielicznych już dziś w Szczecinie i na Pomorzu „grünebergów” (ok. 80 w Polsce i ok. 90 sztuk w Niemczech). Wymagają one specjalnej troski, by pozostawione dziedzictwo służyło i cieszyło dźwiękiem następne pokolenia melomanów. Jest to o tyle ważne, że czas płynie szybko, a z nim niszczej niezabezpieczone eksponaty, będące materialnym świadectwem historii naszych ziem.

Koncerty będą próbą ukrócenia barbarzyńskich praktyk wyrzucania zabytkowych organów ze świątyń naszego regionu. Tym samym działanie ma być załączkiem zastopowania, jakże częstych obecnie praktyk, wstawiania w miejsce zabytkowych arcydzieł nierzadko marnej jakości zdezelowanych instrumentów, budowanych w Europie w połowie XX wieku.

Niestety, w ostatnim czasie są one nagminnie przywożone do Polski przez coraz liczniejszą grupę handlarzy. W związku z tym, że organów tych na etapie projektowania nie dostosowano do gabarytów kościołów, stąd zdarza się, że dopiero po przetransportowaniu ich do Polski kupiec prowadzi bardzo kosztowne remonty (np. wzmocnienia kościelnych stropów, powiększanie empor itp.). Wydaje się, że środki finansowe spożytkowane na ten cel lepiej wykorzystać na restaurację, renowację i remont zabytkowych instrumentów, będących od wieków na stanie poszczególnych parafii oraz instytucji, dla których specjalnie je zbudowano.

Dodatkowym problemem jest także to, że część zabytkowych instrumentów remontują „pseudo-organmistrzowie”, którzy bez odpowiedniego zaplecza technicznego (brak specjalistycznej pracowni lub warsztatów), doświadczenia i umiejętności, przyczyniają się do „przedwczesnej śmierci” drogiego dziedzictwa naszych ziem.

Koncerty – z udziałem znakomitych organistów, zespołów kameralnych, solistów, a także orkiestr – złożone będą z dwu- lub trzyczęściowego programu.

Umieszczone w internecie festiwalowe wydarzenia służyć będą przez lata jako nośnik pamięci społecznej, stanowiącej podstawy naszej tożsamości. Ponadto kolejne spotkania, obejmujące różne aspekty naszej kultury, sztuki i dziedzictwa, przez wiele następnych lat promować będą potrzebę otoczenia opieką zabytkowych arcydzieł.

Celem koncertów, będących niejako uzupełnieniem seminariów, będzie ponadto przekazanie wiedzy o zabytkowych instrumentach budowanych w pracowniach Grünebergów oraz próba zainspirowania mieszkańców, lokalnych organizacji pozarządowych, jak i samorządów terytorialnych do podjęcia prób zmierzających do objęcia profesjonalną opieką skarbów kultury, co wpłynie zapewne na zmiany postaw odbiorców, polegające np. na przyjęciu odpowiedzialności za ochronę wspólnego dobra, a w procesie nabywania tożsamości kulturowej doprowadzi do wzbogacenia intelektualnej, emocjonalnej, moralnej i duchowej sfery życia.

Promocja zadania realizowana będzie dwutorowo – w Polsce i w Niemczech. Materiały na temat sympozjum, budowniczych organów i roli Partnerów (w tym: Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej, St. Sophien Orgelverein Brüssow, Województwa Zachodniopomorskiego, Gminy Miasta Szczecin, Stowarzyszenia Autorów ZAiKS, Stowarzyszenia Artystów Wykonawców Utworów Muzycznych i Słowno-Muzycznych SAWP, Polskiego Radio Szczecin SA, Akademii Sztuki w Szczecinie, Arcybiskupiego Wyższego Seminarium Duchownego w Szczecinie, bazyliki archikatedralnej pw. św. Jakuba Apostoła w Szczecinie, parafii pw. św. Piotra Apostoła w Międzyzdrojach, Szczecińskiego Chóru Katedralnego, Chóru Męskiego „Słowiki 60” im. Profesora Jana Szyrockiego) przekazane zostaną dziennikarzom prasy, radia, TV i internetu.

Autorem projektu jest prezes Stowarzyszenia Pierwszorzędnych Inicjatyw – Jan Koprowicz, absolwent Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej im. Leona Schillera w Łodzi – inicjator podjęcia współpracy szczecińskiego środowiska muzycznego z Orkiestrą Symfoniczną Lwowskiej Filharmonii Narodowej i jej dyrektorem Volodymyrem Syvokhipem (2014) oraz koncertów słynnej ukraińskiej orkiestry w Szczecinie i w Berlinie (2017, 2018 i 2019), pomysłodawca i współrealizator Międzynarodowego Festiwalu Muzycznego „Sacrum Non Profanum” w Ukrainie (Lwów, Iwano-Frankiwnsk 2017), nagrania we Lwowie płyty kompaktowej z Symfonią h-moll op. 24 „Polonia” I.J. Paderewskiego z udziałem Orkiestry Symfonicznej Lwowskiej Filharmonii Narodowej (kierownictwo produkcji), światowej premiery albumu w Szczecinie (2020), dyrektor Międzynarodowego Festiwalu Muzycznego WIELCY TWÓRCY w Ukrainie (Lwów, Kropywnycki – 2022).

SYMPOZJUM – POLSKIE RADIO SZCZECIN SA, 7.06.2023, GODZ. 16.00

TEMATY I WYKŁADOWCY

1. „HISTORIA RODZINY GRÜNEBERGÓW”

dr Anna Koprowicz – wiceprezes Stowarzyszenia Dziennikarzy w Warszawie

2. „ŻYCIE MUZYCZNE W DAWNYM SZCZECINIE”

prof. Sylwia Burnicka-Kalischewska (sopran) – Akademia Sztuki w Szczecinie,
Kreismusikschule Uecker-Randow w Ueckermünde

3. „ORGANY GRÜNEBERGÓW NA POMORZU”

prof. Bogdan Narloch (organy) – Akademia Sztuki w Szczecinie

4. „INTERPRETACJA MUZYKI ROMANTYCZNEJ NA ORGANACH GRÜNEBERGA”

prof. Elżbieta Karolak (organy) – Akademia Muzyczna im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu

5. „IMPROWIZACJE ORGANOWE NA INSTRUMENTACH DAWNYCH”

dr Filip Presseisen (organy) – Papieski Uniwersytet Jana Pawła II w Krakowie

6. „MUZYKA ORGANOWA W POLSKIM RADIU”

red. Dorota Zamolska – Polskie Radio Szczecin SA

**7. „FESTIWALE ORGANOWE NA POMORZU ZACHODNIM PROMUJĄCE
ZABYTKOWE INSTRUMENTY GRÜNEBERGÓW”**

mgr szt. Jan Koprowicz – prezes Stowarzyszenia Pierwszorzędnych Inicjatyw

**8. „RESTAURACJA, REKONSTRUKCJA, RENOWACJA ZABYTKOWYCH ORGANÓW
W POLSCE – FAKTY I MITY”**

Adam Olejnik (organmistrz) – Zakład Organmistrzowski „Ars Organum”

9. „ORGANY GRÜNEBERGA NA NIEMIECKIM OBSZARZE VORPOMMERN”

mgr Asta von Oppen – prezes St. Sophien Orgelverein Brüssow

10. „PASTOR I KANTOR JAKO PRZEWODNICY MUZYCZNI W KOŚCIOŁACH NA TERENIE NIEMIEC”

Julius Mauersberger (organy) – kantor niemieckiego kościoła protestanckiego w Pasewalku

11. „POLICJA NA TROPIE ZAGINIONYCH I SKRADZIONYCH ZABYTKÓW”

dr Marek Łuczak (Ambasador Szczecina 2021) – Komenda Wojewódzka Policji w Szczecinie

KONCERTY

ŚRODA – 7.06.2023 ROK, GODZ. 19.30

Bazylika archikatedralna pw. Świętego Jakuba Apostoła Szczecin, ul. św. Jakuba Apostoła 1
Wykonawcy: prof. Bogdan Narloch (organy), Kwintet Karola Nasiłowskiego,
Szczeciński Chór Katedralny, Grzegorz Handke (dyrygent)

CZWARTEK – 29.06.2023 ROK, GODZ. 19.00

Kościół pw. Świętego Piotra Apostoła w Międzyzdrojach, Międzyzdroje, ul. Lipowa 8
Wykonawcy: prof. Sylwia Burnicka-Kalischewska (sopran), prof. Bogdan Narloch (organy),
Chór Męski „Słowiki 60” im. Profesora Jana Szyrockiego, prof. Ryszard Handke (dyrygent)

JAN KOPROWICZ / dyrektor festiwalu
SYLWIA BURNICKA-KALISCHEWSKA / dyrektor artystyczny festiwalu
PIOTR WARDZIUKIEWICZ / autor oprawy graficznej

STOWARZYSZENIE PIERWSZORZĘDNYCH INICJATYW

ul. Adama Mickiewicza 126/15

71-140 Szczecin

Telefony: +48 606 239 992, +48 606 373 917, +48 697 143 895

KRS: 0000925203, NIP: 8522675741, REGON: 520105481

Bank PKO BP 54 1020 4795 0000 9502 0472 6479

Organizator:

Ś STOWARZYSZENIE
PIERWSZORZĘDNYCH
INICJATYW

Partnerzy:

FUNDACJA WSPÓŁPRACY
POLSKO-NIEMIECKIEJ
STIFTUNG
FÜR DEUTSCH-POLNISCHE
ZUSAMMENARBEIT

za'ks
sprzyjamy wyobraźni

Sorrento